

VÍZ/TÉR/ERŐ

Vízfolyások használatának lehetőségei
városon belül

PAÁL ZSÓFIA ÉVA

TÉZISFÜZET

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,

Építőművészeti Doktori Iskola

Témavezetők: Pálfy Sándor DLA

Szabó Árpád DLA

2020

ABSZTRAKT

A városi folyópartok rehabilitációja bő két évtizede kurrens téma az európai városépítészetben. A folyópartok hasznosítása, városi vérkeringésbe kapcsolásuk összekapcsolódik a közlekedési rendszerek megújításával és városi köztérrehabilitációs törekvésekkel. A városi vízpartok felé támasztott követelmények sokrétűek. Egyszerre igényeljük, hogy legyen attraktív, csábítson aktivitásra, a partján zöld természeti környezet segítse a kikapcsolódást, legyen mindenki számára elérhető, átlátható és biztonságos, egyszerre legyen funkcionális és otthonos. A hazai települések folyópartjai aligha tudják teljesíteni az igények többségét. Az értekezés célja, hogy a folyórehabilitáció során felállított tervezési program és a beavatkozás mértéke megtalálja arányos helyét a folyó léptékéhez és a város léptékéhez mérten is.

A folyópartok és épített környezetének városon belül betöltött szerepe folytonos átalakuláson megy keresztül, napjainkban sincs nyugvóponton. A dolgozat számba veszi azokat a használati módokat, melyek a városi vízhasználathoz kapcsolódnak, elemzi a használatok történeti előzményeit, városszerkezetre gyakorolt hatását.

Egyes építészeti megoldások átminősítik a vízfelszínt. Látványos díszlet helyett a város aktív köztereként értelmezik azt. Fizikailag is kapcsolatot teremtenek, mintegy "hidakat" hoznak létre az ember és a víz között; használóvá alakítva az embert, partnerré a vizet. Az építmények célja sokszor a víz jelenlétének tudomásul vétele. Megteremtik a fizikai kapcsolatot is a folyóval, mint természeti elemmel, több jelentést, többféle használatot biztosítva ezzel.

Szabályozott és ciklikusan változó vízszintek esetén a két különböző természetű vízfelület építésze is eltér. Anyaghasználatban, formai megjelenésben és a közvetíteni kívánt narratíva alapján is. Városi viszonylatban az állandóság és kiszámíthatóság nagy mértékben befolyásolja a használatot. A szabályozott vízfelületek megközelíthetősége, annak építészeti eszközei eltérnek az időszakosan áradó vagy sebes sodrású folyókétól. A kapcsolatok kialakítása is ennek megfelelően sokszínű.

A folyórehabilitáció rétegzettsége megkívánja a folyó többféle minőségének tervezési folyamatba integrálását. E célból kidolgozott hármas tagolású vizsgálati kategóriák a hálózat–felület–matéria, mely a vízfolyás urbanisztikai, fizikai tulajdonságait, térképző képességét, anyagszerűségét és metafizikai jelentéstartalmait is képes integrálni a tervezés folyamatába.

Az értekezés közepes és kis vízfolyások településen belül betöltött szerepét vizsgálja. A kutatás fő vizsgálati helyszíne és elsődleges esettanulmánya Mosonmagyaróvár épített környezetének és folyóinak kapcsolata. A városi Lajta-ágak és a Mosoni-Duna zsinórmértékként szolgál a hazai és nemzetközi példák esetében. A Malom-ági Lajta megvalósult meder- és partrehabilitációja a DLA értekezés mestermunkája is egyben.

TÉZISEK

TÉZIS: 1

A városi csatornáknak, a természetes folyóvizekkel ellentétben, nincs eredendően reprezentatív szerepük. Identitásuk összefügg az ipari örökséggel és a helyi várostörténet lenyomataival. Új funkciók telepítése során célszerű a lokális használatot erősíteni.

TÉZIS 2:

A vízpartra reagáló magántelkek száma és a kapcsolatok jellege összefügg a vízfolyás városban betöltött használati szerepével.

A kapcsolódások száma jelzi a folyó város életébe ágyazottságát, a kapcsolatok sokfélesége pedig tekinthető a település alkalmazkodóképességének egyik fokmérőjeként.

TÉZIS 3:

Az emberi képességek, úgy mint a látás távolsága, gyalogos haladási sebesség, tervezési támpontként szolgálhatnak a városépítészeti elemek optimális part menti eloszlására.

Az épített környezeti elemek sűrűsége és típusa választ adhat arra, hogy az adott folyópart szakaszon mik a valószínűsíthető közlekedési eszközök és parthasználati módok.

TÉZIS 4:

Tervezés során a HÁLÓZAT - FELÜLET - MATÉRIA hármas rétegzettségű szempontrendszere segít arányosan meghatározni a beavatkozás mértékét a folyó, város és ember viszonylatában.

ÖNÉLETRAJZ

VÉGZETTSÉG:

okl. építészmérnök

TANULMÁNYOK:

2009-2012: BME Építőművészeti Doktori Iskola (DLA), Urbanisztika Tanszék

2005-2006: Hochschule Liechtenstein, Vaduz (Erasmus ösztöndíj)

2002-2008: BME Építészmérnöki Kar, nappali képzés

MUNKAHELYEK:

2016- MCXVI Építészműterem Kft.

2013-2016: Újbudai Önkormányzat Főépítész Iroda

2008-2010: Lenzsér és Társa Kft

EGYÉB SZAKMAI TEVÉKENYSÉG:

2016- Bartók Vizuális Műhely tagjaként építészeti nyári gyerektáborok oktatója, rendszeres előadó a BME Gyerekegyetem nyári táborában, középiskolai projektheteken és városi rendezvényeken (pl. Archikids)

MUNKÁK:

_Eszterházy Kastély felújítása és bővítése, Balatonfüred, MCXVI Építészműterem Kft. 2018-2019. belsőépítész kiviteli terv

_Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Fő utcai épületének korszerűsítése és energetikai felújítása, MCXVI Építészműterem Kft. 2018.

_Csekovszky Árpád Művelődési Ház bővítése, Rákosmente MCXVI Építészműterem Kft. 2018. tanulmányterv

_Rákosmenti óvoda tornaszobával történő bővítése, MCXVI Építészműterem Kft. 2017-2018. tanulmány, engedélyezési,- és kiviteli terv (megépült)

_Zuglói Széchenyi István Általános Iskola szecessziós épületének homlokzatfelújítása tanulmányterv, kiviteli terv. MCXVI Építészműterem Kft, 2016-2017

_Lajta folyó városi szakaszának revitalizációja, mederszabályozás, környezetrendezés, műemléki vízimalom mederszintjének hajózhatóvá alakítása, Mosonmagyaróvár, tanulmány,- engedélyezési,- és kiviteli terv, Lenzsér és Tsa Építészeti Kft. 2011-2013 (megépült)

_Futura - Magtár újrahaznosítása, műemléki felújítás és bővítés, Mosonmagyaróvár, kiviteli terv Lenzsér és Tsa Építészeti Kft. 2009-2011(megépült)

_Lakás átalakítás Bp. Baross utca 77. Belsőépítészeti terv 2014

_Nyugat-Magyarországi Egyetem Agrártudományi Intézetének szecessziós műemlék oktatási épületének rekonstrukciója, tanulmány,- engedélyezési,- és kiviteli terv, Lenzsér és Tsa Építészeti Kft. 2008-2009 (megépült)

_Villa átalakítás, Bp. XII. Ker Súlyom utca, engedélyezési terv Lenzsér és Tsa Építészeti Kft.

_Gyógyszertár és orvosi rendelő, koncepcióterv, Mosonmagyaróvár, Lenzsér és Tsa Építészeti Kft. 2007 (megépült)

_Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum, 2006 július
felmérési és bontási tervek készítése, településkutatás, épületbontás

PÁLYÁZATOK, WORKSHOPOK, KIÁLLÍTÁSOK:

_UIA Golden Cubes Award pályázat hazai előminősítő versenye és kiállítás 2020, Bartók Vizuális Műhely, Kupola Projekt

_II. Építészeti Nemzeti Szalon TÉR///ERŐ kiállítás, Közösség és Építészet, 2019, Bartók Vizuális Műhely

_Budapesti Corvinus Egyetem tervpályázata kollégium és professzori vendéglakások tervezésére, országos tervpályázat MCXVI Építészműterem Kft. 2017

_Siófok központi üdülőterület országos tervpályázat MCXVI Építészműterem Kft. 2017

_Paulay Ede utca 52. kétféle hasznosítása (hotel, apartmanházak) meghívásos tervpályázat, MCXVI Építészműterem Kft, 2016, első díj

_rádVÁR Szent György tér területrendezés, fejlesztési program DLA
tervpályázat Fazekas Katalinnal és Szabó Árpáddal 2011

_Csepel Gyár rehabilitáció, DLA tervpályázat Vörös Tamással 2009

_Magyar Nemzeti Galéri Rekonstrukciója, DLA tervpályázat Józsi
Ágnessel, Vermes Dániellel és Vasáros Zsolttal 2010_ 2. Díj

_Újpest, Szent István tér és közvetlen környezetének hosszú távú
rendezése, DLA tervpályázat Varga Piroskával és Wettstein
Domonkossal 2012_kiemelt megvétel

_nemzetközi workshop: Budapest-Braunschweig - Recsk
szabadidőpark 2005

_építőtábor: FACET - vízparti pihenőhely Mosonmagyaróvár, 2005

KÖZIGAZGATÁSI TAPASZTALATOK: Közigazgatási szakvizsga 2016 és
alapvizsga 2014

_Főépítési Iroda, Budapest Főváros Újbuda Önkormányzat 2013
december - 2016 július

_Tervtanács titkár

_Örökségvédelmi ügyintéző

_Településképi védelem, szabályozási tervekkel kapcsolatban
tájékoztatás és állásfoglalások, fejlesztési projektek belső bonyolítása

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG:

_Budapest - Józsefváros Palotanegyed Európa Belvárosa II. Program
szakmai megalapozó tanulmány, 2013, Józsefvárosi Önkormányzat és
Rév8 Zrt.

_Budapest és a Víz kapcsolata, urbanisztikai tanulmánykötet, 2015,
Fővárosi Csatornázási Művek számára. BME Urbanisztika Tanszék
oktatóival társszerzőség

_WHAT MAKES HERITAGE AN EXPERIENCE? 2014 szeptember-
október, Intenzív szakmai tréning, Kulturális Örökség Menedzserek
Egyesülete, résztvevőként

OKTATÁSI TAPASZTALATOK:

Építészettanítás és vizuális környezeti nevelés gyerekeknek. 2013-tól:

-2013 július: Pre-Architektúra tábor, Győr vendég oktatóként.

-2016-2019 nyári táborok és BME Gyerekegyetem nyári táborai: Bartók
Vizuális Műhely, Budapest oktatóként

BME Urbanisztika Tanszéken tervezési és urbanisztikai tárgyak
oktatása, előadások 2009-től _Térkompozíció, Építészet alapjai,
Városépítészet 2, Urbanisztika,

_Világ városépítészet c. tárgy előadásai: Hollandia, Berlin és
Innsbruck

_opponencia BSC diplomákhoz 2014-től

_kiállítások, workshopok szervezése:

_U80 tanszéki hallgatói tervekől készült kiállítás szervezése és
kiállítási videóanyag szerkesztése, vágása Vörös Tamással, BME
2009 október 9-16.

_alkotóhetek: Urbanisztika Tanszék 2010: NYOM_TÁV - szubjektív
Budapest térképek, 2011:Vissza a jövőbe, Budapest 2050, 2013:
RETEMETESZ - Városliget

_LAJTABOR - nyári hallgatói workshop szervezése és vezetése, 2010:
Mosonmagyaróvár

_Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program
2007-2013 "Múltunk közös értékei - élő örökségünk" kutatási
projektjén belül a Vas Megyei, a Zala Megyei és a Muravidéki Magyar
Önkormányzatokkal közösen az ELTE BTK Néprajzi Intézet és a BME
ÉSZK Urbanisztika Tanszék hallgatóinak közös kutatási munkája
(oktatóként) 2010 augusztus - 2011 február

DÍJAK:

_TDK konferencia BME Urbanisztika szekció 2007 2. díj valamint rektori
különdíj

_Építés Fejlődéséért Alapítvány diplomadíja 2008: 3. díj

_JUNIOR PRÍMA díj 2008

_Szegő László Ösztöndíj 2010

_Oszták-Magyar AKCIÓ Alapítvány ösztöndíja, Innsbruck nyári
nyelvtanfolyam és tanulmányút 2010